

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 48/2023)

София, 13 декември 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на зеленчуци	3
1.3	Площи и производство от трайни насаждения	3
2.	Есенна кампания	4
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	4
3.1	Зърнени и маслодайни култури	4
3.2	Плодове и зеленчуци	6
4.	Цени	6
4.1	Зърнени и маслодайни култури	6
4.2	Плодове и зеленчуци	7

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколта от царевица за зърно

По оперативни данни, към 7 декември 2023 г. продукцията от царевица за зърно възлиза на 2 248,3 хил. тона - с 9,9% по-малко спрямо предходната година, вследствие на понижение на средния добив от декар.

Реколта от царевица за зърно към 07.12.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
царевица за зърно	524 529	534 827	524 089	533 877	2 495 878	2 248 325	476	421	2,0%	1,9%	-9,9%	-11,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

1.2 Площи и производство на зеленчуци

Приключва прибирането на реколтата от зеле. На този етап добитото количество е с 11,2% под миналогодишното, което се дължи на намаление както на реколтираните площи, така и на средния добив от единица площ.

Общото производство на оранжерийни домати за периода от началото на 2023 г. досега е с 14,1% повече на годишна база, докато при краставиците е налице намаление с 2,9%.

Площи и производство от зеленчуци към 07.12.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Зеле	1 506	1 412	1 464	1 352	30 083	26 722	2 055	1 976	-6,2%	-7,7%	-11,2%	-3,8%
Домати в оранжерии	478	540	474	532	49 226	56 177	10 385	10 560	13,0%	12,2%	14,1%	1,7%
Краставици в оранжерии	464	430	462	426	52 727	51 185	11 413	12 015	-7,3%	-7,8%	-2,9%	5,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* вкл. и корнишони

1.3 Площи и производство от трайни насаждения

При по-малък размер реколтирани площи в съчетание с по-ниски средни добиви от декар, последните данни сочат свиване на продукцията от ябълки и орехи съответно с 9,1% и 23,8% на годишна база.

Площи и производство от трайни насаждения към 07.12.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	08.12.2022	07.12.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 330	4 249	4 330	4 240	47 347	43 043	1 093	1 015	-1,9%	-2,1%	-9,1%	-7,1%
орехи	8 377	8 063	8 377	7 993	8 164	6 224	97	78	-3,7%	-4,6%	-23,8%	-19,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

2. Есенна кампания

Към 7 декември 2023 г. засетите площи с пшеница, маслодайна рапица и ръж за реколта `2024 изостават респективно с 6,4%, 13% и 19,1% спрямо година по-рано. Засага увеличение се наблюдава при засетите площи с ечемик (с 26,5%) и тритикале (със 7,1%).

Засети площи с есенници към 07.12.2023 г. (ха)

	Засети площи (ха)		Изменение на годишна база, %
	08.12.2022	07.12.2023	
пшеница	1 155 709	1 081 305	-6,4%
ечемик	112 756	142 630	26,5%
маслодайна рапица	112 183	97 572	-13,0%
ръж	6 891	5 572	-19,1%
тритикале	12 520	13 415	7,1%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

От началото на текущата 2023/24 пазарна година до 10 декември 2023 г. през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени общо 1 144,4 хил. тона пшеница (в т. ч. 27,5 хил. тона през последната седмица), което представлява повече от двукратен ръст на годишна база. Още по-значително увеличение (с над двадесет пъти) се отчита при експорта на ечемик през порта, макар за поредна седмица да не са преминавали товари със зърнената култура.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевица и 4% от този на слънчоглед.

**Износ на пшеница, ечемик и рапица
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.07.2022 – 10.12.2022	01.07.2023 – 10.12.2023	Изменение на годишна база
пшеница	440 347	1 144 434	159,9%
ечемик	6 706	141 528	2010,5%
рапица	10 174	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента няма данни за експорт на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2023 г. досега е 52,2 хил. тона, при липса на експорт по същото време на миналия сезон. През последната седмица е регистриран първият износ на слънчоглед през порта за настоящата 2023/24 пазарна година, в размер на 4,8 хил. тона.

**Износ на царевица и слънчоглед
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.09.2022 – 10.12.2022	01.09.2023 – 10.12.2023	Изменение на годишна база
царевица	-	52 230	-
слънчоглед	2 227	4 837	117,2%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2023 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2023 г. за есенните и м. септември 2023 г. за пролетните култури) през Пристанище Варна са внесени 2,7 хил. тона рапица и 9 хил. тона слънчоглед. Няма данни за осъществен импорт на пшеница, ечемик и царевица през наблюдаваните терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 44/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за септември 2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 44/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 6 декември 2023 г. се отчита поскъпване на ечемика с 2,9% на седмична база. Изкупните цени на хлебната пшеница и слънчогледа също нарастват, но незначително – с по 0,3%, а тези на фуражната пшеница и царевичата остават без промяна.

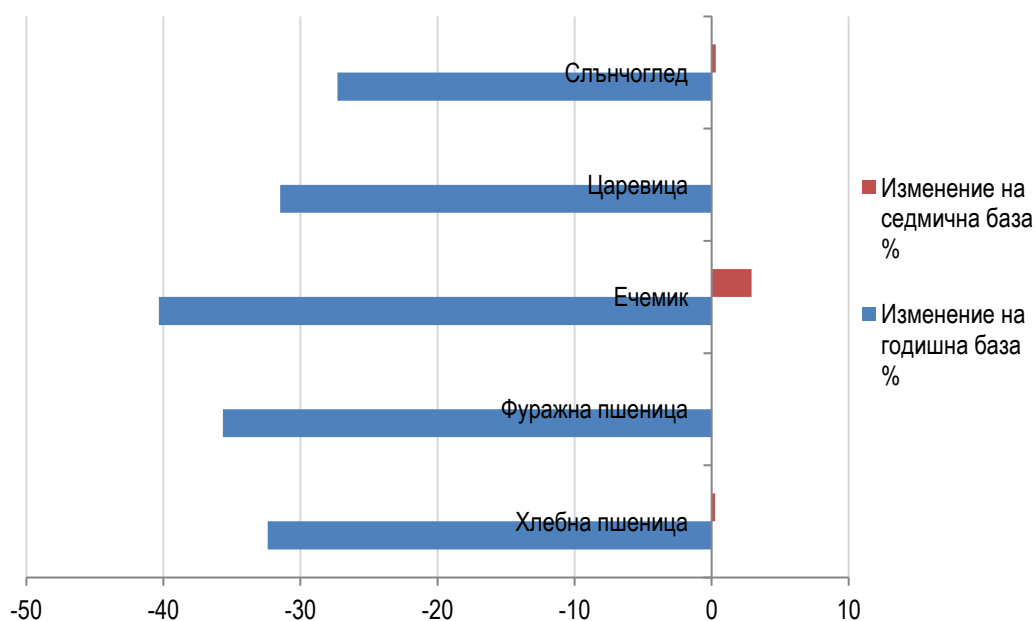
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 06.12.2023 г., лв./тон без ДДС

	07.12.2022	29.11.2023	06.12.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	571	385	386	-32,4	0,3
Фуражна пшеница	558	359	359	-35,7	0,0
Ечемик	590	342	352	-40,3	2,9
Царевица	543	372	372	-31,5	0,0
Слънчоглед	949	688	690	-27,3	0,3
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 06.12.2023 г.

Съпоставката със същия период на миналата година показва, че зърнените и маслодайните култури са поевтинели с между 27,3% (слънчоглед) и 40,3% (ечемик).

4.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при търговията на едро с плодове и зеленчуци са предимно в посока надолу. Средните цени на едро на оранжерийни краставици и домати, червен пипер, картофи и зеле са с между 1,1% (оранжерийни краставици) и 10,4% (зеле) по-ниски на седмична база. Цената на вносните домати се задържа на нивото от предходната седмица, а единствено при вносните ябълки се отчита леко поскъпване - с 1,1%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 08.12.2023 г., лв./кг

	09.12.2022	01.12.2023	08.12.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,17	1,30	1,23	5,1	-5,4
домати (оранжерийни)	3,24	3,20	3,09	-4,6	-3,4
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	2,75	2,68	2,68	-2,5	0,0
краставици (оранжерийни)	3,48	3,66	3,62	4,0	-1,1
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	2,15	*	*	-	-
пипер (червен)	2,69	2,44	2,41	-10,4	-1,2
зеле	0,87	0,96	0,86	-1,1	-10,4
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	1,75	1,77	-	1,1
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

Към 8 декември 2023 г. зелето, домати (вносни и български оранжерийни) и червеният пипер се предлагат в рамките на 1,1% - 10,4% по-евтино в сравнение с година по-рано. Същевременно, цените на картофите и оранжерийните краставици са нараснали съответно с 5,1% и 4%.

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
към 08.12.2023 г.**

